

ÅRSPLAN 2017-2018

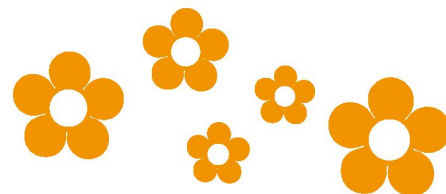
“SAMAN GJEV ME BARNDOMEN VERDI: LEIK OG GLEDE,
KVAR DAGSMAGI OG VENNEGARANTI”

INNHOOLD

1. Styringsdokument	4
2. Barnehagens visjon og verdigrunnlag.....	5
4. Hovedmål	7
5. Omsorg, lek, læring og danning	10
6. Kundeløfter i FUS.....	13
6. Mangfold, demokrati, inkludering/likeverd og likestilling	15
7. SmartMat – for matglede, helse og gode matvaner.....	18
8. Overgangar.....	19
9. Fagområda og progresjonsplan	21

VELKOMMEN TIL LEIKNES FUS BARNEHAGE

INNLEIING

Alle barnehagar skal ha ein årsplan. Årsplanen har fleire funksjonar:

- ✿ Arbeidsreiskap for barnehagen sitt personale for å styre verksemda i ein medviten og uttalt retning.
- ✿ Utgangspunkt for foreldre sin moglegheit til å kunne påverke innhaldet i barnehagen.
- ✿ Grunnlag for kommunen sitt tilsyn med barnehagen.
- ✿ Informasjon om barnehagen sitt pedagogiske arbeid til eigar, politikarar, kommunen, barnehagen sine samarbeidspartnarar og andre interessentar.

Me ynskjer at årsplanen skal ha god forankring. Difor har me lagt opp til ein prosess kor alle tilsette har fått tatt del i utforminga av innhaldet. Slik vert planen ein viktig reiskap i kvardagen, og ikkje berre ein skrivebordsplan. Tilsette har fått nyttar det skriftspråket som fell dei nærast. Me har valgt å la dette spegle seg i det du les, og årsplanen er difor dels på bokmål og dels på nynorsk.

På bakgrunn av kontinuerleg evaluering av arbeidet vårt, kan planar bli endra eller justert undervegs. Som eit tillegg til årsplanen blir det kvar månad laga månadsbrev; eit på storbarn og eit på småbarn. Her går me meir i detalj på planar og arbeid.

Årsplanen er godkjent av SU, som består av: Foreldrerepresentantane Anette T. Wichstrøm og Birgitte Flom

Barnehagerepresentantane Gelia N. Neamt og Elisabeth Svendsen.

Leiknes, august 2017

Marit Urdal Hauge
Dagleg leiar

Hovudnummer/dagleg leiar: 960 92 240
e-post: dl.leiknes@bhg.no
Heimeside: www.leiknes.bhg.no

På heimesida vil det vere tlf.nr. og e-postadresser til avdelingane.

1. STYRINGS-DOKUMENT

Lov om barnehage (barnehagelova) er lovgrunnlaget barnehagen bygger drifta si på.

Rammeplan for barnehagar er ei *forskrift* til Lov om barnehagar.

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhald og oppgåver (rammeplanen) fastset utfyllande føresegner om innhaldet i og oppgåvene til barnehagen.

Målet med rammeplanen er å gje styrar, pedagogiske leiarar og det øvrige personalet ei forpliktande ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagen si verksemd.

FN sin barnekonvensjon seier:

«Barn har behov for spesiell beskyttelse, derfor har de sine egne rettigheter uttrykt i barnekonvensjonen. Den gir barna de samme grunnleggende rettigheter, uansett hvem de er og hvor de bor. Rettighetene er politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle og gjelder alle under 18 år, uavhengig av nasjonalitet, kjønn, sosial status, religion, kultur. Konvensjonen bygger på prinsippet om at barnets beste alltid skal komme først i alle situasjoner, over alt.»

Det går ein raud tråd i frå FN sin barnekonvensjon – til barnehagelova – til rammeplanen – til årsplanen. Slik kan me sjå samanhengen mellom internasjonal politikk og dei lokale vala me gjer i kvardagen.

OVERSIKT OVER ANDRE STYRINGS-DOKUMENT

I tillegg til nemnte lovverk/konvensjon og planar styrer barnehagen ved hjelp av:

- ✿ Barnehagens sine vedtekter
- ✿ Serviceerklæringa for FUS barnehagane
- ✿ Etiske retningslinjer for tilsette i FUS barnehagane
- ✿ Forskrift om miljøretta helsevern
- ✿ Progresjonsplan for fagområda i rammeplanen m.o.t. barna sin alder
- ✿ Månadsplanar
- ✿ Langsiktig kompetanseplan for personalet
- ✿ Lokale planar for den einskilde barnehage; informasjonsfolder, prosjektplanar o.l.

Vedtekter, serviceerklæring og etiske retningslinjer er å finne på barnehagen si heimeside, www.leiknes.bhg.no.

2. BARNEHAGENS VISJON OG VERDIGRUNNLAG

“SAMAN GJEV ME BARNDOMEN VERDI: LEIK OG GLEDE, KVAR DAGSMAGI OG VENNEGARANTI”

I rammeplanen står følgande: «Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlige tilnærming til barnas utvikling.»

Visjonen i FUS skal syne oss retninga i kvardagen vår. Me i Leiknes FUS barnehage har arbeida for å skape ei felles forståing av visjonen, og slik kjem arbeidet med den til syne hjå oss:

Leiken eit mål i seg sjølv og det aller viktigaste som går føre seg. Barndommen skal me saman fylle med glede gjennom leik, og det er i leiken at barn kan glede seg over å få vera den beste utgåva av seg sjølv. Kjensla barna opplever i god leik er glede - dette er eit høgt mål i seg sjølv. Gjennom leiken når barna måla sine, ikkje fordi dei må, men fordi dei har lyst.

Visjonen peikar på at me gjer noko saman, at me saman sørger for at barn og andre opplever at barndommen har verdi i seg sjølv. Me er ikkje i barnehagen berre fordi me etter det skal byrja på skulen, men fordi det å vera barn er viktig nok i seg sjølv. Dette er utgangspunkt for våre planar.

ALLE BARN
ER BEST!

FUS VERDIER

I FUS har vi tre verdier; glødende, skapende og tilstedeværende som – sammen med visjonen – danner vårt verdigrunnlag. For å sikre at barnehagen etterlever rammeplanens- og FUS sine verdier, gjør personalet følgende:

GLØDENDE

- ✿ Vi tar eierskap til våre oppgaver og er stolte av jobben vår.
- ✿ Vi deler vårt brennende engasjement med andre.
- ✿ Vi er kunnskapssøkende og kommuniserer vår fagkompetanse.
- ✿ Vi fremsnakker hverandre og sprer inspirasjon og glede i hverdagen.

SKAPENDE

- ✿ Vi har mot til å utfordre gamle vaner og skaper nye forbedrede løsninger.
- ✿ Vi er nysgjerrige og verdsetter handlekraft og kreativitet.
- ✿ Vi er løsningsorienterte og ser muligheter fremfor begrensinger.
- ✿ Vi utfordrer vårt eget og andres tankesett.

TILSTEDEVÆRENDE

- ✿ Vi er oppmerksomme og bryr oss om hverandre.
- ✿ Vi er konsentrerte, lytter aktiv og kommer med konstruktive tilbakemeldinger.
- ✿ Vi tar avgjørelser basert på fakte og fagkunnskap.
- ✿ Vi er grundige og holder det vi lover.

4. HOVEDMÅL

FUS barna skal kjennetegnes ved at de:

- ✿ har et positivt selvbilde
- ✿ er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- ✿ gleder seg til «resten av livet», og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- ✿ har det gøy i barnehagen

Hvordan vi konkret jobber med hovedmålene blir utdypet i månedsskrivene.

SATSNINGSOMRÅDE: SPRÅK

Leiknes FUS barnehage har valgt språk som satsningsområde fordi en god språkutvikling er viktig for barna her og nå, men også på sikt. Språk er avgjørende for læring, sosiale relasjoner og vennskap.

Rammeplanen sier følgende om språk i barnehagen:

- ✿ Kommunikasjon og språklig kompetanse er nødvendig for å forstå omverdenen, bygge relasjoner, kommunisere og samhandle med andre.
- ✿ Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening.
- ✿ Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. (s.23)

VOKSENROLLEN

De voksne er viktige som tilretteleggere, rollemodeller og støttende stillas. Derfor sier rammeplanen at personalet skal:

- ✿ Anerkjenne og respondere på barnas verbale og non-verbale uttrykk og støtte deres språkutvikling.
- ✿ Legge til rette for at alle barn involveres i samspill og i samtaler og får delta i språkstimulerende aktiviteter.
- ✿ Sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser.
- ✿ Være bevisst sine roller som språklige forbilder og være lydhøre i kommunikasjon med alle barn.
- ✿ Følge med på barnas kommunikasjon og språk og fange opp og støtte barn som har ulike former for kommunikasjonsvansker, som er lite språklig aktive eller har sen språkutvikling.
- ✿ Bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme barnas norskspråklige kompetanse.

LEK

Leken er barnas viktigste arena, også når det gjelder språkutvikling. I barnehagen skal derfor barna få boltre seg i lek. Språkutvikling og utvikling av lekekompetanse går hånd i hånd. På småbarnsavdelingen er det mye late-som lek, for eksempel kafèlek der barna med gester og enkle språklige uttrykk samhandler eller leker ved siden av hverandre. Det blir da viktig at den voksne tar utgangspunkt i barnas interesser. Etter hvert som språket utvikler seg blir også leken mer avansert. Barna skal planlegge og organisere leken, fordele roller og ha fremdrift i leken. Da trenger de å kunne lytte til hverandre, vente på tur, kunne uttrykke på en forståelig måte hva de vil i leken, og kunne huske og tenke samtidig.

Under punktet «Vi skal ha lekekompetanse» sier servicereklæringen at «I et utviklende lekemiljø med akkurat nok veiledning, tilegner barn seg kunnskap og opplever mestring.»

VEILEDENDE PLAN FOR SPRÅKSTIMULERING I LEIKNES FUS BARNEHAGE

Prosessmål	Tiltak – tilpasses barnas modenhet
<i>Utvikle ordforråd og begrepsforståelse.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rim og regler og eventyr/fortellinger/ høytlesning (med og uten bilder) – fortelles ved hjelp av konkreter som for eksempel flanellograf. • Sanger med og uten visuell støtte og bevegelsessanger • Bildelotto • Språkposer – med fokus på begreper og kategorisering • Kim's lek • Språkposer – med fokus på begreper og kategorisering. • Bildelotto • Late-som lek/rollelek • Sette navn på handlinger
<i>Erfare at språk kan være et redskap for tenking og som uttrykk for egne tanker og følelser.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Oppmuntre barna til å fortelle om egne opplevelser og erfaringer, både positive og negative.
<i>Tilegne seg grammatisk forståelse</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Spille lotto og memory, fokus på manglende lyd/uttale. • De voksne må være gode språkmodeller og gjenta setninger og ord korrekt, uten å rette på barnet. • Den voksne må ha gode modellsetninger; <i>Nå er det din tur å trekke..</i> • Rim og regler. Oppmuntre barna til å leke med språket som for eksempel ved å lage "tullerim". (Hva rimer på sol? Pol!) • Høytlesning og eventyr. • Late-som lek/rollelek
<i>Erfare turtaking og felles fokus.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Spille spill. • Kim's lek. • Strukturerte aktiviteter • Regelstyrte leker. • Samtaler/dialoger (lytte – snakke) i her og nå situasjoner (tilpasset alder og modning) • Late-som lek/rollelek
<i>Utvikle uttale</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Være gode språkmodeller, gjenta korrekt uten å korrigere • Rim og regler og sanger • Spille lotto og memory (fokus på manglende lyd/ uttale) • Late-som lek/rollelek

Forebygge lese- og skrivevansker	<ul style="list-style-type: none"> • Har fokus på lyd – bokstav • Orddelingsoppgaver • Gi barna oppgaver der de kan skrive bokstaver/ord eller den voksne kan skrive det barna foreslår. • Klappe stavelser
Tiltakene skal det jobbes med gjennom hele dagen, i strukturerte og ustrukturerte situasjoner, som samlingsstund, språkgrupper, førskolegrupper, aldersinndelte grupper, måltid, lek, tur og garderobesituasjoner.	

BARN MEDVIRKING

Gjennom lek ser vi at barn ofte blander fakta og fantasi eller forsøker å skape mening. De kan bringe inn fantasifigurer eller utsagn som er usannsynlige for oss voksne. Da er det viktig å være bevisst deres rett til medvirkning, rett til tankefrihet. I slike situasjoner kan det være lett for oss voksne å korrigere barna og fortelle de hva som er rett. Vi skal gjennom å være lydhøre voksne forsøke å forstå tankene bak eller meningen med det barnet uttrykker. Vi kan rettlede de slik at de får sette ord på tankene og samtidig bli forstått av de rundt seg. Slik kan også barna sine tanker og undringer være utgangspunkt for prosjektarbeid. Gjennom prosjektarbeid får barna erfaring med demokrati. De vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller. Rammeplanen forteller oss at *barnehagen sin oppgave er å ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfaring å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.* Det er samtidig relevant å påpeke at alle barn i barnehagen er forskjellige og det er individuelt hvordan barna kan være med i planleggingen. Her må de voksne vurdere barn og barnegruppe. Vi må inn å observere de yngste barna som kommuniserer på andre måter enn tale, og følge opp ulike uttrykk og behov. For de eldre barna må vi tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.

I vår barnehage jobber vi med medvirkning ved at:

- ✿ Barna er med å avgjøre, gjennom demokratiske valg som klosseavstemning, hvor vi skal gå på tur. Barna får planlegge turen i forkant og må ta stilling til hva trenger vi å ha med oss på tur.
- ✿ Barnas valgdag gjennomføres på stor avdeling. Her kan barna velge å ta med seg en leke som de kan presentere for de andre barna.
- ✿ Aktivitetsboken for utelek. Boken inneholder aktiviteter som aking, blåsebobler, lage hytte ute, ta ut koppesett, maling etc. Barn som ønsker kan få låne boka og finne aktiviteter som de ønsker å gjøre. Målet med utelek-boken er at alle barn skal få oppleve å ha det kjekt ute, og for å sikre at vi alltid har en engasjert voksen i lek. Dette er også en god måte for barna å få være med å medvirke i barnehagehverdagen.
- ✿ Vi har dagens barn, eller dagens hjelper. Dette barnet får være med å velge sanger/eventyr i samling.
- ✿ Barna får være med å planlegge måltider i barnehagen. Vi ser på bilder av hva vi vil spise, lager handleliste og er med på kjøkkenet for å bidra når maten skal lages.

5. OMSORG, LEK, LÆRING OG DANNING

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. (barnehageloven, § 1)

OMSORG

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. (Rammeplan for barnehagen, s.19.)

Omsorg og positive relasjoner skal prege alle situasjoner i hverdagslivet og komme til uttrykk når barn leker og lærer, i stell, måltider og påkledning. Omsorg er en viktig forutsetning for barnas utvikling, og emosjonell trygghet gir barna det beste utgangspunktet for utforskerlyst, lek og læring. God omsorg styrker barns forutsetninger for å utvikle tillit til seg selv og andre, gode relasjoner og gradvis ta større ansvar for seg selv og fellesskapet. Omsorg i barnehagen handler om tilstrekkelig voksenkontakt og jo yngre barna er dess viktigere er dette. På småbarnsavdeling vil barna møte voksne med kunnskap om og interesse spesielt for de yngste barna.

Også barns omsorg for hverandre bidrar til trygghet. Barna skal få oppleve varierte aktiviteter i et

miljø preget av glede, humor, kreativitet og omtanke, sammen med voksne med evne til sensitiv og stimulerende omsorg.

HVORDAN VI SKAL JOBBE MED OMSORG:

- ✿ barna møter voksne som har kunnskap om at god og nær omsorg og forståelse for barnas emosjoner forhindrer stress, og at det sammen med hvile har innvirkning på hjernens utvikling.
- ✿ barna opplever å bli tatt imot av en voksen når de kommer i barnehagen, som er åpen, varm og interessert i akkurat deg
- ✿ barn blir møtt der de er av tilstedeværende voksne som støtter, roser og oppmuntrer.
- ✿ barna får danne positive relasjoner til voksne og barn i trygge omgivelser og i fastlagte rutiner gjennom dagen. Faste rutiner skaper trygghet og forutsigbarhet.
- ✿ barna bli tatt vare på beste vis gjennom at personalet viser evne til å lytte og være i samspill med hvert enkelt barn i barnegruppen.
- ✿ voksne sikre at alle barn får tilstrekkelig voksenkontakt gjennom inndeling i mindre grupper deler av dagen.
- ✿ den voksnes oppmerksomhet skal være rettet mot barnet i legge- og stellesituasjoner, og stunden skal være preget av omsorg og trygghet. Barnet får hvile og søvn slik det passer hvert enkelt barn.

LEK

Barnehagen skal gi barn mulighet for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter. (Barnehageloven § 1. Formål, 1. ledd, 1.)

Lek har en sentral plass i barns verden, den er indremotivert – lystbetont og skaper trivsel. Barn leker med skiven ved frokostbordet og når de kler på seg regnbuksa. Leken har en egenverdi som vi setter veldig høyt her i barnehagen. Ved å legge til rette for ulike typer lek og ved å være støttende stillas kan vi hjelpe barna til å finne den indre mot-

ivasjonen og lekelysten. Gjennom leken utvikler de egenledelsesegenskapene og sosial kompetanse, samtidig som de danner grunnlag for vennskap. I lek kan barna etablere vennskap på tvers av alder og kjønn. Slik er lek viktig med tanke på utfoldelse, sosialt samspill, relasjonsbygging og kognitiv utvikling hos barn. Å etablere vennskap er også en viktig faktor for læring og ikke minst trivsel i barnehagen. Leken er en del av barnekulturen og gjenspeiler forhold i barns oppvekstmiljø og i samfunnet generelt.

HVORDAN VI SKAL JOBBE MED LEK:

- ❁ Voksne skal være glødende, skapende og tilstedeværende som er med i leken, og som bidrar til å utvikle barns lekekompetanse. De voksne skal være bevisst sin egen rolle og deltagelse i leken.
- ❁ Legge til rette for fri lek inne og ute
- ❁ Fremme et inkluderende lekemiljø der alle barn kan delta i lek og erfare glede i lek
- ❁ Vi skal skjerme barn som leker fra forstyrrelser som kan ødelegge leken.
- ❁ Gjennom lekegrupper for barn som trenger å øke sin lekekompetanse eller etablere vennskap (vennegrupper, samlingsstunder og andre aktiviteter i fellesskap)
- ❁ Lytter til barns interesse for ulike typer lek, og kjøper inn lekeutstyr som tilfredsstillende barns ønsker og behov.
- ❁ Legge til rette for ulike typer lek

LÆRING

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter. (Barnehageloven § 2. Barnehagens innhold, 5. ledd)

Læring foregår i det daglige samspillet med andre mennesker og med miljøet, og er nært sammenvevd med lek, omsorg og danning. Barn lærer gjennom alt de opplever og erfarer på alle områder. Gjennom lek i strukturerte og ustrukturerte situasjoner får barna erfaring med sosialt samspill og det å bygge relasjoner på ulike arenaer.

Barns læring om seg selv, om andre mennesker, om samspill og om den fysiske verden omkring er prosesser som er med på å skape mening i barns liv. De voksnes rolle er å legge til rette for et trygt og utforskende læringsmiljø, og ved å legge opp til lærings situasjoner der barn og voksne kan undre seg sammen oppfordrer vi barna til å oppsøke ulike lærings situasjoner. Slik legger vi grunnlaget for og støtter oppunder barnas livslange læring. Dette er også i tråd med våre verdier om å være skapende voksne.

HVORDAN VI SKAL JOBBE MED LÆRING:

- ❁ Vi styrker barns læring gjennom hverdagsaktiviteter, her-og-nå situasjoner og lek tilpasset barnas nivå. Vi veileder og er støttende stillas for deres videre læring.
- ❁ Ved å være lydhør for barns interesser og signaler undersøker vi, stiller spørsmål og finner svar sammen med barna
- ❁ Barn blir møtt med tilpassende krav og forventninger.
- ❁ Fokus på barnas mestring.
- ❁ Har fokus på å være glødende, tilstedeværende og skapende voksne som evner å ta barnas perspektiv og som øser av sin kunnskap.

DANNING

Barnehagen skal støtte barn i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen, og bidra til at de kan delta aktivt i ulike fellesskap. Rammeplanen, s. 21.

Danning omfatter utvikling, læring, omsorg, oppdragelse og sosialisering. Barnehagen er for mange første stoppested på livets reise. Vi skal derfor legge til rette for gode danningprosesser gjennom å oppmuntre barna til å være prøvende og nysgjerrige. Dette for å gjøre barna i stand til å håndtere ulike situasjoner i barnehagen, men også det som måtte komme i årene etter. Barna skal møte en kultur det er godt å være en del av, og få oppleve erfaring med å være en verdifull del av et fellesskap, et demokrati. Danning bidrar til allsidig utvikling.

HVORDAN VI SKAL JOBBE MED DANNING:

- ❁ Vi aksepterer at barndommen har egenverdi.
- ❁ Ved å gi barna omsorg og nærhet, og lage rom for at de selv får prøve det ut.
- ❁ Ved at voksne har bred kunnskap om lek og dens betydning for barns utvikling.
- ❁ Danne lekegrupper på grunnlag av barnas individuelle forutsetninger for samhandling.

- ❁ Ved å være lydhøre voksne med vilje til samspill med barna.
- ❁ Gjennom året jobbe med ulike tema som har relevans for barnas dannelsings-, utviklings- og læringsprosesser, som «meg selv», PLAN-Norge, fagområdene, likestilling og medvirkning gjennom barnas valgdag.

EGENLEDELSE I LEK OG LÆRING

I den nye rammeplanen for barnehagen står det: **Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap**

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. Rammeplanen, s. 22-23.

I vår barnehage jobber vi med sosial kompetanse gjennom FUS sin satsning på egenledelse.

Egenledelse og lek er det pedagogiske grunnlaget i Leiknes FUS barnehage.

Egenledelse er evnen til å være aktiv og selvstendig i en oppgave over tid, og brukes som en samlebetegnelse på overordnede funksjoner i hjernen som setter i gang, styrer og regulerer atferden vår. Med godt utviklede egenledelsesferdigheter skal alle barn i FUS barnehagene ha det beste utgangspunktet for livslang læring, vekst og utvikling. I FUS barnehagene er ansatte kurset og har kompetanse om egenledelse i lek og læring.

HVORDAN VI UTNYTTER VÅR MENTALE KAPASITET

Planlegging – sette mål og lage effektiv plan/strategi for å nå målet

Organisering – holde orden på informasjon og aktiviteter

Arbeidshukommelse – tenke og huske samtidig, drive oppgaver framover i logisk rekkefølge.

Hvordan vi er sammen med andre

Igangsetting – ta initiativ til sosialt samspill med andre barn, og å komme i gang med lek og aktiviteter.

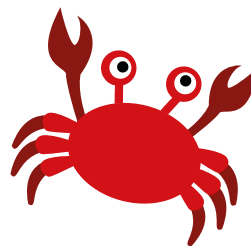
Fleksibilitet – evne til å takle overganger, skifte oppmerksomhet og varierer mellom ulike aktiviteter.

Selvregulering – regulere og kontrollere egne følelser og handlinger.

Selvmonitorering – bevissthet om hvordan egne handlinger og oppførsel skaper reaksjoner hos andre, og hvordan andres atferd påvirker en selv.

6. KUNDELØFTER I FUS

KUNDELØFTE	HANDLER OM:	PERSONALET SKAL:
Lekekompetanse	<p>Handler om å kunne ta initiativ til lek – bli med i andres lek, bli værende i lek over tid og etter hvert ta del i mer avansert rollelek.</p> <p>Barna trenger ferdigheter i egenledeshjulet som: organisering, planlegging og arbeidshukommelse.</p>	-støtte barna under leken og hjelpe dem til progresjon gjennom rekvisitter, kunnskap og støtte.
God kommunikasjon	<p>Kommunikasjon mellom mennesker krever egenledelse og styrke samtidig. Hverdagssamtaler er en viktig del av barnehagehverdagen. Dette er de uformelle, spontane, språklige interaksjonene som vi finner i mange typer aktiviteter i barnehagen, og som kan handle om hva som helst. Her lærer barn hvordan omgivelsene foretrekker at de skal snakke, oppføre seg og gjøre ting.</p> <p>For å oppnå god kommunikasjon trenger en ferdigheter i egenledeshjulet som organisering, planlegging og arbeidshukommelse</p>	-være gode språkmodeller for barna og invitere barna til å formulere egne tanker og komme med flere, gjennom å stille åpne spørsmål. Lukkede spørsmål kan virke kontrollerende og krever ofte bare et nei eller ja.
Vennegaranti	<p>Gode egenledelsesferdigheter gir godt grunnlag for utvikling av vennskap. Vi jobber daglig for at barn skal bli i stand til å danne gode og sterke følelsesmessige bånd til andre. Barnets opplevelse av å ha en venn er det viktigste</p> <p>Egenledelsesfunksjonene vi da trenger er: selvmonitorering, selvregulering og fleksibilitet.</p>	-legge til rette for at barna skal lære seg hvordan man får venner og hvordan det er å være en venn.
Eventyrlyst	<p>Mot til å være sammen om noe, og mot til å by på seg selv.</p> <p>Trygghet, kontroll og tro på egne ferdigheter skaper energi og overskudd.</p> <p>Egenledelsesfunksjonene vi da trenger er: arbeidshukommelse, igangsetting og fleksibilitet.</p>	-by på seg selv og vise engasjement

SAMARBEID MELLOM HEIMEN OG BARNEHAGEN

Barnehagen skal i samarbeid og forståing med heimen ivareta barnas behov for omsorg og leik og fremje læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. Barnehagelova § 1.

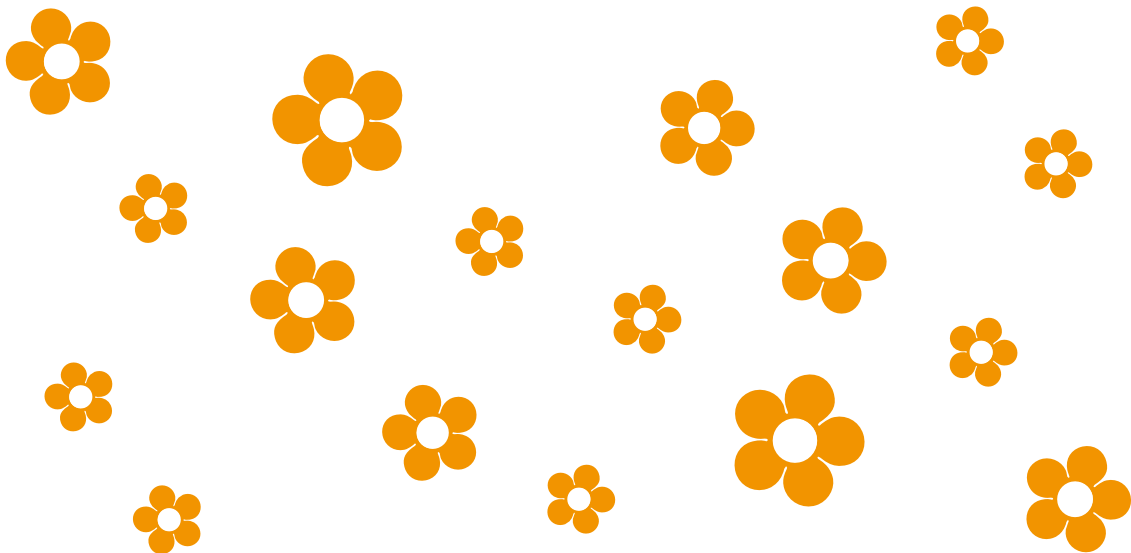
Samarbeidet mellom heimen og barnehagen skal alltid har barnets beste som mål. Foreldra og barnehagepersonalet har eit felles ansvar for at barnet skal trivast og utvikle seg.

I Leiknes FUS barnehage legg me til rette for foreldresamarbeid på individnivå, men også gruppenivå. Kvar haust og vår får alle foreldra tilbod om individuell foreldresamtale, der dei saman med ein pedagog frå barnet si avdeling kan drøfte helsa, trivselen, utviklinga og erfaringane til deira barn.

For barn som skal ta til på skulen, blir samtalen på våren kalla overgangssamtale..

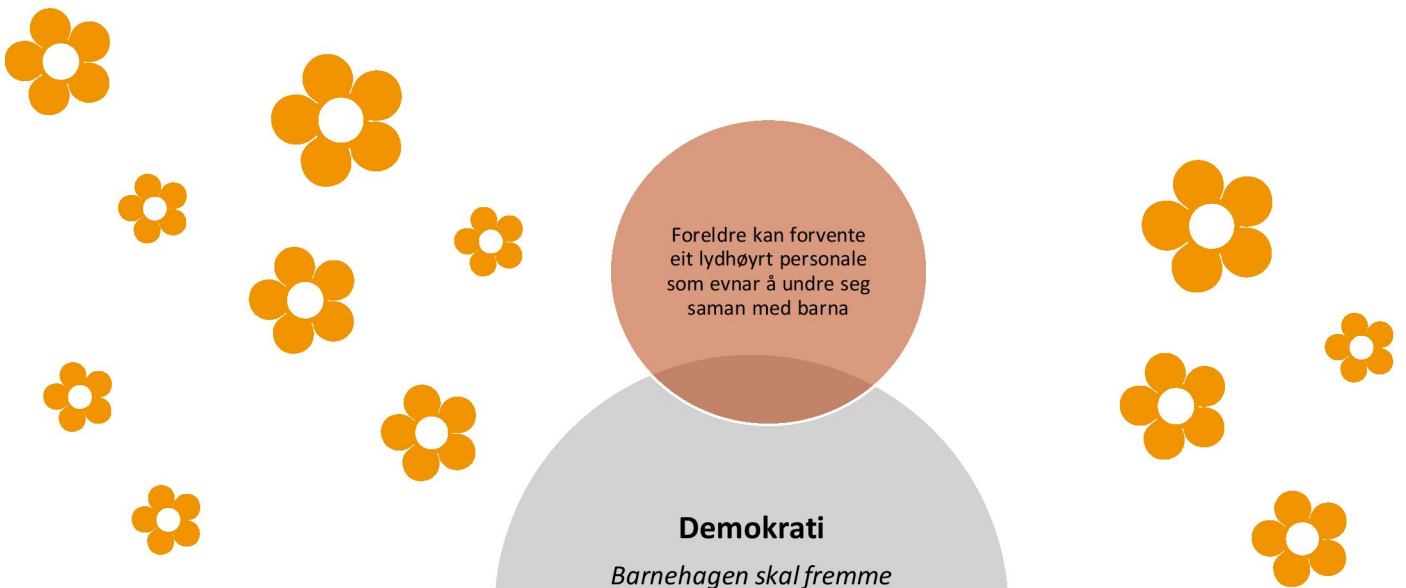
Samarbeidet skal sikre at foreldra får medverke til den individuelle tilrettelegginga av tilbodet. Både foreldra og personalet må ta inn over seg at barnehagen har eit samfunnsmandat og eit verdigrunnlag som det er barnehagen si oppgåve å forvalte.

To gongar i året arrangerer barnehagen foreldremøte. Det blir drøfta i SU i forkant av møtet kva tema foreldregruppa ynskjer barnehagen skal ta opp. Der har det mellom anna kome opp forslag om at foreldremøtet på våren blir gjennomført som sommarfest i regi av/samarbeid med SU. Slik kan barnehagen også vere ein felles arena kor barn og foreldre kan møtast for å bli betre kjend.

6. MANGFOLD, DEMOKRATI, INKLUDERING/ LIKEVERD OG LIKESTILLING

Foreldre kan forvente eit lydhøyrte personale som evnar å undre seg saman med barna

Demokrati

Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta.

Barna får oppleve at deira deltaking tel og har verdi for heile gruppa. Korleis me er med kvarandre har noko og sei for gruppesamspelet

Barna får ta del i demokratiske val. Me vil t.d. nytte duplo-klossar som avstemmingsmetode. Kvar skal me gå på tur, eller kva skal dagens innhald vere?

Barna blir godt tatt i mot kvar dag. Me ser og kjenner kvart barn. Og kvart barn skal få kjenne at nettopp dei er betydningsfulle for gruppa.

Barna skal oppleve at me jobbar for at kvar og ein skal kjenne seg trygg i barnehagen, og at di stemme tel.

Barna får oppleve ein kvardag der leiken står i høgsetet. Frileik, leikegrupper, rolleleik, konstruksjonsleik, reglestyrtleik, songleik, leikevest, leikande vaksne.

Inkludering / likeverd

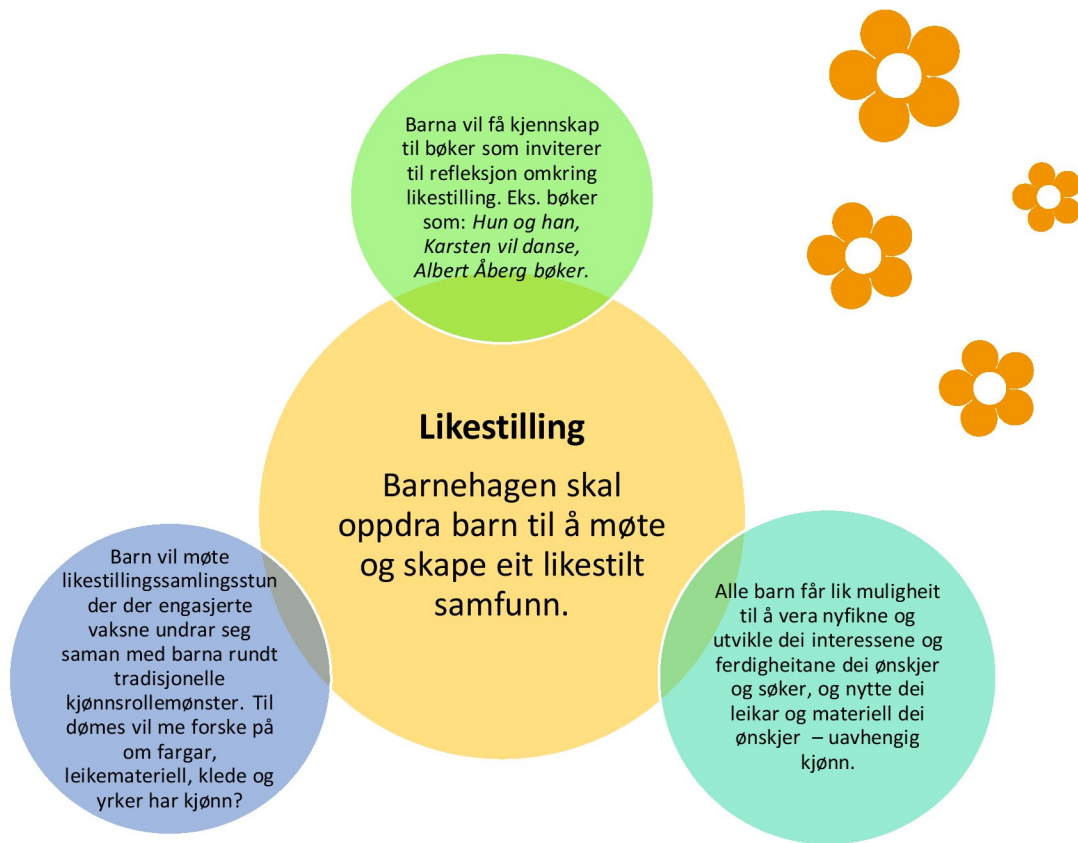
Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Barna vil oppleve at forskjellig er lov. Du og eg er ulike – og det er heilt greitt.

Me nyttar dagsobservasjons-skjema som hjelper oss å gje gode personlege tilbakemeldingar ved hentesituasjon.

Nye barn og foreldre skal oppleve ekstra fokus på inkludering i barnehagen. Småbarnsavdeling vil blant anna gjere dette gjennom eit oppstartmøte.

Vaksne er engasjerte i samlingsstunder og temagrupper, og dramatiserer og tar opp situasjonar i forhold til sosialkompetanse

BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Frå rammeplanen:

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik som vi kjenner det. Barnehaugen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn. Det handler om å tenke lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehaugen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden. Barnehaugen skal legge grunnlag for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Barna skal gjøre erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen. Rammeplanen, s. 10.

I Leiknes FUS barnehage tyder dette at:

- ✿ Barna får ta del i refleksjonar kring miljøvern og kjeldesortering. Kva kan me gjere, og kvifor bør me gjere slik?
- ✿ Barna vil møte personale som byr på sin kunnskap kring naturen sitt mangfald. Korleis ta vare på naturen, og korleis nytte seg av det naturen har å by på?
- ✿ Barna vil møte ytterlegare refleksjonar gjennom vårt solidaritetsarbeid via PLAN-Norge sitt opplegg, samt punkt frå Barnekonvensjonen.

7. SMARTMAT – FOR MATGLEDE, HELSE OG GODE MATVANER

Fus SmartMat er et mat- og måltidsprosjekt som først og fremst skal fremme matglede hos barna. Vi mener at trivelige måltider bidrar til matglede og gode matvaner for barna i Fus barnehagene. Næringsrik og riktig mat som inneholder nok av de gode ”byggeklossene” er en forutsetning for å sikre optimal utvikling av hjernen og resten av kroppen. Det bidrar til at barna får overskudd til aktivitet og konsentrasjon.

I rammeplanen under kropp, bevegelse, mat og helse står det: *Gjennom medvirkning i mat – og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.* Rammeplanen, s. 49.

For å implementere SmartMat i hverdagen, har Fus utarbeidet 8 retningslinjer.

- ✿ Vi serverer grønnsaker til måltidene
- ✿ Vi bruker ren fisk eller fiskemat med høyest mulig fiskeinnhold
- ✿ Vi bruker rent kjøtt eller kjøttvarer med høyest mulig innhold

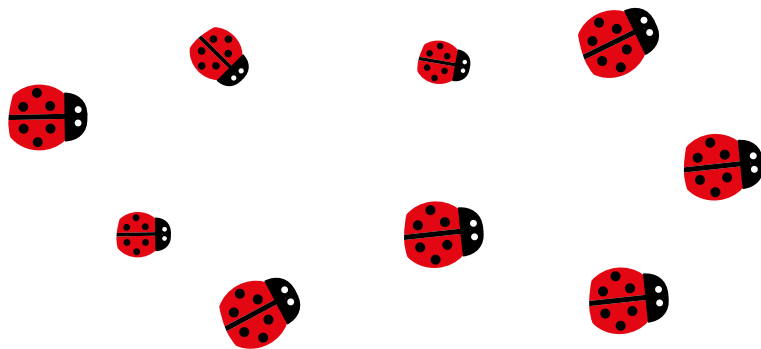
- ✿ Vi bruker mest mulig næringsrikt korn
- ✿ Vi balanserer inntaket av ulike typer fett. Det betyr at vi bruker plantefett som for eksempel olivenolje og kokosolje, samt meierifett fra smør og ulike melkeprodukter.
- ✿ vi bruker vann som tørstedrikk
- ✿ vi bruker i størst mulig grad naturlige søtningstoffer
- ✿ Det betyr at vi bruker naturlig søte ting som for eksempel frukt, bær og honning. Honning er ikke anbefalt for barn under 1 år.
- ✿ Vi har god balanse mellom varmmåltider og brødmåltider for å skape variasjon.

I vår barnehage har vi jobbet med SmartMat siden våren 2016. Vi har allerede innarbeidet gode rutiner for mange av disse punktene og det skal vi jobbe videre med. Det vi ønsker å legge ekstra vekt på i 2017-2018 året, er retningslinje nr 8: **Vi har god balanse mellom varmmåltid og brødmåltider for å skape variasjon.** Vi serverer alternativer til brødmåltider så ofte vi kan, slik at barna får et mer variert kosthold og inntak av nok grønnsaker. Dette vil vi jobbe med ved å ha minst 1 varmmåltid i uken. Grunnen til at vi ønsker å ha ekstra fokus på dette er at varmmat er noe vi har vært mindre gode på tidligere år. Vi ser en veldig stor endring etter vi startet med SmartMat prosjektet, men vi har fortsatt et forbedringspotensiale.

For at målet vårt skal kunne gjennomføres er det viktig at personalet sørger for:

- ✿ Gode matopplevelser, ved å la barna få delta i tilberedelsen av måltidene.
- ✿ Å gi barna nye smaksopplevelser, ved å oppmuntre barna til å smake på maten.
- ✿ En god atmosfære under måltidet med rom for den gode samtalen.
- ✿ Fellesskapsfølelse under måltidet.

8. OVERGANGAR

Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tida, slik at barnet kan oppleve tilhørslse og føle at det er trygt å leike, utforske og lære. Rammeplanen, s. 33.

Det er i barnehagen utforma ein intern arbeidsplan for å sikre dei yngste ein god start (men er også aktuell for eldre barn som tek til i barnehagen for første gong). Denne blir sendt ut til foreldre i forkant, og tar for seg tida før, under og etter oppstart. I tillegg blir det arrangert foreldremøte i forkant av sommaren for foreldre med barn som skal ta til på småbarnsavdeling til hausten. Slik kan barnehagen i samarbeid med foreldra leggje til rette for ein trygg og god start.

OVERGANGAR I BARNEHAGEN

For å gjere overgangen frå småbarn til storbarn best mogleg, blir det kvar vår arrangert tilvinningsdagar. Ein føremiddag i veka får barna – saman med ein vaksen frå si avdeling – besøke avdelinga dei skal ta til på til hausten. Slik får dei over tid, og i trygge omgjevnadar bli kjend med barn og vaksne på si nye avdeling.

OVERGANG BARNEHAGE – SKOLE

Det gjennomføres intervju med 5 åringene hvert år (ekspertundersøkingar). Denne samtalen vil bli lagt til høsten og vil være utgangspunkt for foreldresamtalene.

Etter intervjuet reflekterer pedagogen over følgende:

- ✿ Er det behov for å endre rutine?
- ✿ Hvordan kan samtalen brukes til å bygge vennskap/videreutvikle vennskap?

- ✿ Hvordan skal barnet oppleve at det har påvirket barnehagehverdagen sin i virkeligheten?
- ✿ Hvordan skal samtalen følges opp.

Det blir lagt fram for foreldrene/de foresatte til barnet, og de kan på bakgrunn av dette sammen utforme utviklingsmål for barnet det neste halve året. Slik blir det også jobbet med hovedmålet nr 3: "FUS barn gleder seg til resten av livet, de vet de har påvirkingsmulighet og at innspillene deres teller."

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barnet kan få en trygg og god overgang til skolen og eventuelt skolefritidsordningen. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen.

De eldste barna skal få glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage og skolen. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og fritidsordningen (*Rammeplanen, 2017*).

I vår barnehage har vi tett og godt samarbeid med skolen. De siste årene har vi hatt mange fine sammenkomster. Førskolebarna blir godt kjent med skolen, lærere og mange av elevene, noe som er med på å skape gode og trygge rammer rundt skolestart.

Vår barnehage har i samarbeid med skolen en felles samarbeidsplan som er forankret i de kommunale retningslinjene for overgang-barnehage – skole. Gjennom barnehageåret tar vi mange

småturer bort på skolen, slik at dette blir en kjent plass for barna. Det siste halve året før skolestart har vi og mange møter med skolen. Av aktiviteter kan vi blant annet nevne: besøk av en lærer som forteller litt om skolen, tur med 1.klasse og SFO besøk: førskolebarna tar turen bort på SFO og blir litt kjent. SFO blir også invitert bort på lekebesøk i barnehagen.

I mars har barnehagen faddertreff i barnehagen. Her får førskolebarna og fadderne mulighet til å bli kjent gjennom lek og ulike aktiviteter. En fadder er en som får i oppgave å ha ett ekstra øye til de førskolebarna de er fadder til den første tiden etter

de er begynt på skolen. Fadder og førskolebarn får treffes flere ganger gjennom dette siste halvåret, slik at de får godt tid til å bli kjent, både på skolen, førskoledagene og turer vi har sammen. Skolen deler inn i faddergrupper til førskoledagene i mai/juni.

For barn som skal begynne på andre skoler prøver vi å få til noen sammenkomster med disse skolene, med besøk og lignende.

Lindås kommune sin plan for overgang barnehage-skole er å finne på barnehagens hjemmeside: www.leiknes.bhg.no.

BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VERKSEMD/LÆRANDE ORGANISASJON

PLANLEGGING

Barnehagen skal være ei pedagogisk verksemd som skal planleggast og vurderast ut frå dei ulike styringsdokument, og slik sikrar me at det pedagogiske arbeidet er i tråd med føringane i barnehageloven og rammeplanen. Barn og foreldre har rett til å medverke i desse prosessane. Planlegging gjev grunnlag for systematikk i det pedagogiske arbeidet, og skal vere utgangspunkt for refleksjon rundt og utvikling av barnehagetilbodet. Årsplanen er ein del av denne planlegginga, og er m.a. eit arbeidsreiskap for personalet til bruk i meir detaljert planlegging. Den skal vise korleis barnehagen omset innhaldet i rammeplanen til pedagogisk praksis. Månadsskriva inneheld meir detaljar om kva som er planlagt – og om gjennomføringa av planane.

VURDERING

Målet med å drive vurderingsarbeid er å sikre at alle barn får eit tilbod i tråd med barnehagelova og rammeplanen. Heile personalet skal delta i vurderingsarbeid, og slik lære av eigen praksis og bidra til utvikling av barnehagen som pedagogisk verksemd. Barna sine synspunkt skal inngå i

vurderingsgrunnlaget. Slik legg me grunnlaget for å vere ein lærande organisasjon i stadig utvikling.

DOKUMENTASJON

Dokumentasjon av personalets arbeid synleggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dette gjør vi hver måned i form av månedsskriv som sendes ut til alle foreldre og tilsette. I tillegg blir arbeidet vårt dokumentert gjennom oppslag i form av dagsrapporter, daglig foreldrekontakt, foreldresamtaler og årlige foreldremøter. Gjennom de ulike formene for dokumentasjon kan en m.a følge med på hvordan vi ivaretar leken, barns medvirkning og bruken av de ulike fagområdene.

Et etisk perspektiv skal ligge til grunn ved all dokumentasjon av barnegruppen og enkelt barn. Personlige opplysninger om et barn skal behandles i samsvar med personopplysningsloven. Dokumentasjon som inneholder personopplysninger skal normalt sett kreve samtykke fra foreldrene dersom det skal deles med andre instanser.

KOMPETANSEPLAN FOR PERSONALET

Barnehagen ynskjer å ha høg kvalitet på tenestene me leverer. Som FUS barnehage ynskjer me å levere det beste – me skal vere eit førsteval!

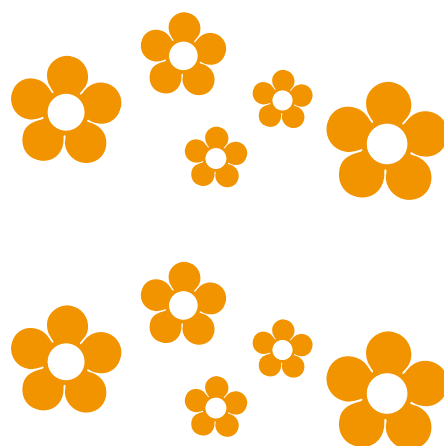
Me har difor denne prioriteringa vedr. kompetanse:

- ❁ Ein høg del barnehagelærarar.
- ❁ Barnehagelærarar med tilleggstudanning (spes. ped., organisasjon og leiing).
- ❁ Ufaglærte vert oppmoda om å vurdere barnehagelærarutdanning. Her vil det vere eit tak på kor mange som kan gjennomføre samstundes.
- ❁ Nytilsette barnehagelærarar får systematisk rettleiing.
- ❁ Tilsette vert tilbydt ulike kurs gjennom FUS-skulen, m.a. på område grunnopplæring, eigenleiing, leiing.
- ❁ Alle tilsette skal aktivt tileigne seg ny kompetanse gjennom å vere glødande, skapande og tilstadeverande. Me skal alle ta innover oss at barnehagen til ei kvar tid er i endring – og at dette krev mykje av oss.
- ❁ Personalmøter og planleggingsdagar inneheldt aktuelle tema som bidreg til å friske opp og heve kompetansen til personalet.

9. FAGOMRÅDA OG PROGRESJONSPLAN

Progresjon i barnehagen inneber at alle barn skal utvikle seg, lære og oppleve framgang. Personalet skal utvide og byggjer vidare på barnas interesser og gi barna variert erfaringar og opplevingar. Rammeplanen, s. 44.

Gjennom arbeids med fagområda skal me i Leiknes FUS barnehage sikre barna progresjon. Dette tyder framsteg og blir jobba med i ulike grupper og til ulike tider. Det barna ikkje meistrar i dag, jobbar me vidare med i morgon. I FUS kjem leiken først og fagområda opptrer såleis aldri åleine.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Gjennom arbeidet med fagområdet skal barnehagen bidra til at borna får utforske og utvikle språkforståinga, språkkompetansen og eit mangfald av kommunikasjonsformer. Barna skal lære å bruka språk til å skapa relasjonar og delta i leik, og som reiskap til å løyse konflikhtar (RP, s. 48).

KROPP, RØRSLE, MAT OG HELSE

Barnehagen skal legge til rette for at alle born kan oppleve rørsleglede, matglede og matkultur, mentalt og sosial velvære og fysisk og psykisk helse. Born skal få sanse, oppleva, leike, læra og skapa med kroppen som utgangspunkt.

Kropp, rørsle, mat og helse

1-2 åringane

- oppleve glede ved varierte og allsidige rørsler og utfordringar, inne og ute
- Få erfaring med sunt kosthald.
- Ete og drikka sjølv, drikka av vanleg kopp
- utvikle byrjande vaner for hygiene gjennom handvask før alle måltid

Personalet skal:

- Leggje til rette for trygg og variert kroppsleg leik for alle, inne og ute, uansett føresetnader.
- Bidra til at borna kan tileigne seg byrjande vaner mtp. kost og hygiene

Personalet skal:

- Leggje til rette for aktivitetar der borna er fysiske aktive og opplever glede gjennom fellesskap og meistring
- rettleie og oppfordre borna til sjølvstende i forhold toalettbesøk og påkledning.
- gjennom samtale og refleksjon bevisstgjere barn på retten til å bestemme over eigen kropp og respektere andre sine grenser

3-4 åringane

- Gjennom rolleleik lære om menneskekroppen og bli trygge på eigen kropp (td. sjukehusleik)
- Få planlegge eit sunt måltid og lage handleliste

5-6 åringane

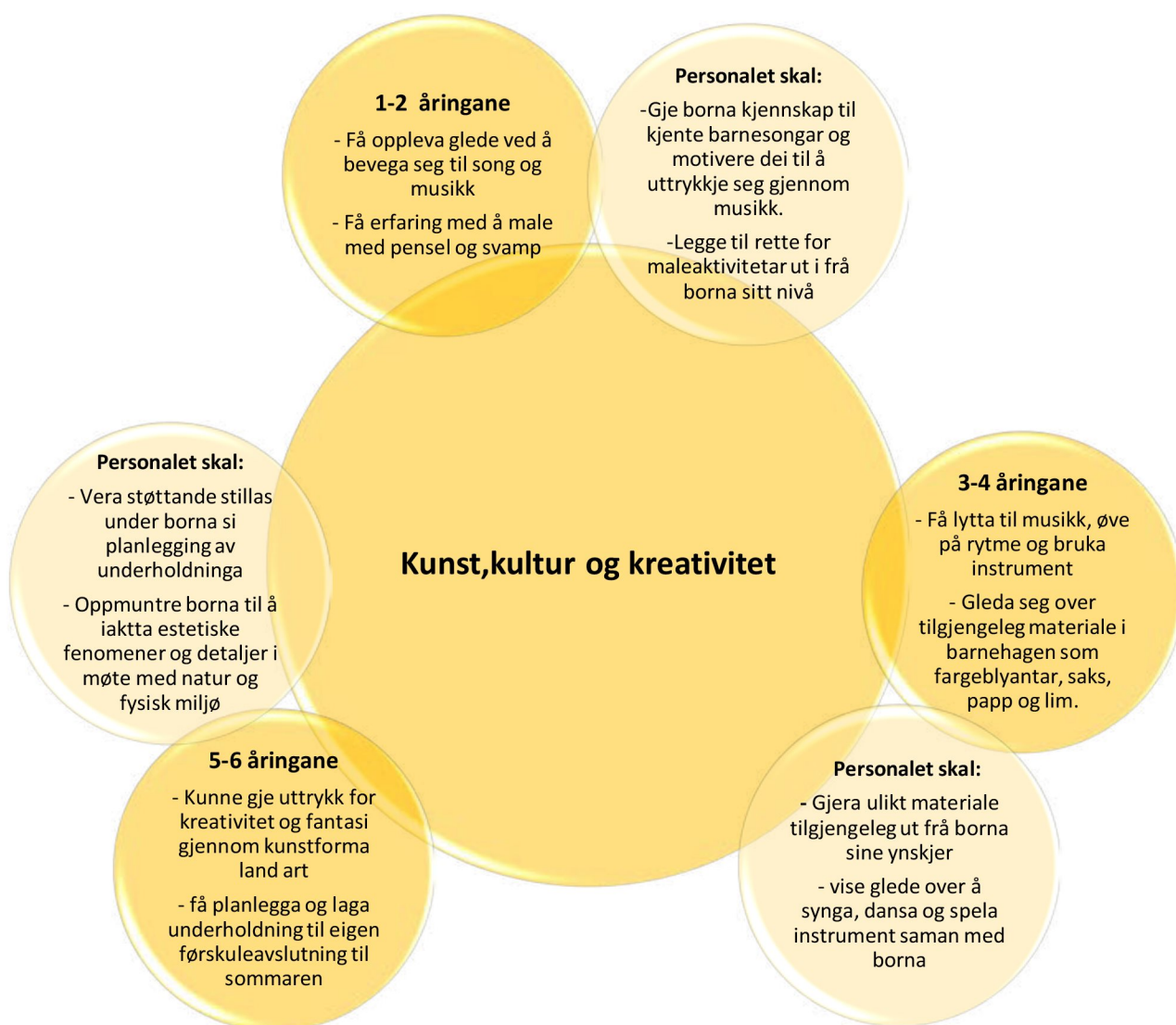
- Vera med på ein dagstur til ein lokal fjelltopp
- Planlegga og laga eit måltid med sunn, og servera dei andre borna.
- Sjølvstende i forhold til toalettbesøk, handvask, og av - og påkledning
- lærer å sette grenser for eigen kropp og respektere andre sine grenser

Personalet skal:

- Legge til rette for leik der borna utviklar kunnskap om kroppen, og bidra til at borna får ei positivt oppfatning av seg sjølve.
- Bidra til at borna vidareutviklar gode vanar, holdningar og kunnskap når det gjeld kost, hygiene, aktivitet og kvile.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Opplevelingar med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørsle, deltaking og eige skapande arbeid. Barnehagen skal gje borna tilgang til ting, rom og materiell som understøtter deira leikande og estetiske uttrykksformer.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Etikk, religion og filosofi er med på å forme korleis vi oppfattar verda og menneska, og pregar verdiar, normer og haldningar. Barnehagen skal skape interesse for mangfaldet i samfunnet og forståing for livsverda og levesettet til andre menneske.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaring med naturen som fremjar evna til å orientere seg og vere i naturen til ulike årstider. Barnehagen skal leggje til rette for at barna kan få eit mangfald av natur-opplevingar og få oppleve naturen som arena for leik og læring.

1-2 åringane

- Gjere seg erfaringar med å ferdast i naturen i dei ulike årstidene.
- samle ulike ting frå naturen og bruke dei til å skape noko nytt.
- Gjennom bøker bli kjend med gårdsdyr.

Personalet skal:

- Leggje til rette for lystbetonte turar i trygge omgjevnadar, gjennom ulike årstider.
- Lage rom for å eksperimentere med naturmateriale saman med barna.

Personalet skal:

- Undre seg saman med barn over korleis temperatur påverkar naturen.
- Kva endringar me kan sjå?
- Legge til rette for at barna får tid og rom til å skape sitt eige uttrykk i naturen.
- Samtale med barna om samspelet mellom menneske og natur. Kva kildesortering har å seie for naturen, om nedbryting og gjenvinning.

Natur, miljø og teknologi

3-4 åringane

- Gå på jakt etter dyrespor og ulike plantar i naturen, - Besøke gårdsdyr i nærmiljøet.
- Læra om og ta vare på naturen vår, og respektera alt liv rundt oss
- Kjenne til endringar i naturen (vår/årstider)

5-6 åringane

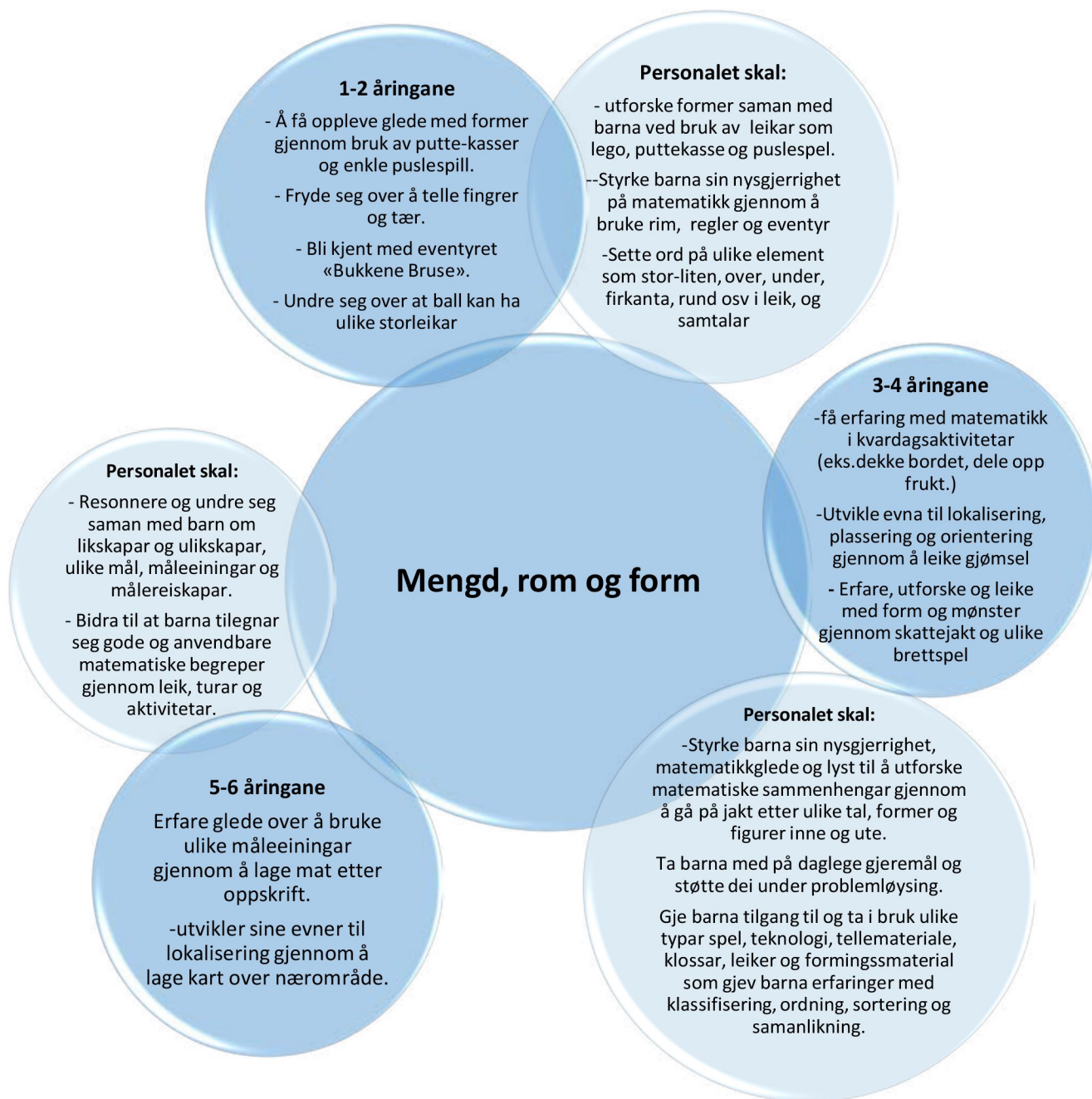
- Undre seg over kva som skjer når vatn og is skiftar form.
- Skape kunst av naturmateriale i naturen, ta bilete av eigen kunst. Kome attende og sjå kva som har skjedd.
- Lære om viktigheita av kildesortering og få innsyn i kva materiale som kan gjenvinnast

Personalet skal:

- Ta bilete av barna og naturen gjennom årstidene, samt dyrespor, og oppfordre barna til å reflektere og lage eigne forklaringar på
- Legge opp til gardsbesøk kor barna får møte ulike gårdsdyr
- Gjennom leik hjelpe barna å sjå kreative løysingar i naturen.

MENGD, ROM OG FORM

Barnehagen skal synleggjere samanhengar og leggje til rette for at barna kan utfirske og oppdage matematikk i dagleglivet, i teknologi, natur, kunst og kultur, og ved å sjølv vere kreative og skapande.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barnas medverknad i kvardagslivet i barnehagen legg grunnlaget for vidare innsikt i og erfaring med å delta i eit demokratisk samfunn. Gjennom utforsking, opplevingar og erfaringar skal barnehagen bidra til å gjere barna kjende med sitt eige nærmiljø, samfunnet og verda.

DIGITAL PRAKSIS OG PEDAGOGISK DOKUMENTASJON

Frå rammeplanen:

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barns lek, kreativitet og læring. Barnehagen skal gi barna mulighet til å bruke digitale verktøy til å utforske, leke, lære og undre seg. Barnehagen skal snakke med barna om prinsipper for digital dømmekraft. I bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Rammeplanen, s. 44.

- ✿ Korleis sjå verda gjennom barns auger, kva synes barna er spanande å forevige gjennom t.d. eit fotoapparat? (Kan me lage ei kunststilling kanskje? Eller kanskje ei eiga avis?)
- ✿ Barna får medverke i prosessen med pedagogisk dokumentasjon
- ✿ Me gjer oss klar til å utforske den digitale verda! Foreldre kan forvente at personalet er bevisst kring prinsipp om digital dømmekraft (Metode: Barnemøter, rettleiing, undring)

I Leiknes FUS barnehage tyder dette at:

- ✿ Barna får utforske, leike, lære og skape gjennom bruk av digitale verktøy. Kan ei kopimaskin eller eit fotoapparat skape magi? Kva med andre digitale verktøy som mobil, nettbrett, datamaskin - kan desse bidra til meir utforsking, meir læring?

FUS HEIAROP

ALLE HOLDER HENDER
HER ER VI VENNER
FUS LEKER MEST
ALLE BARN ER BEST

ALLE BARN
ER BEST!

Leiknes